

"לא פשוט"

רס"ל יקיר הכסטר ז"ל

כתיבת מערך השיעור : פני חזיז - רשת אמי"ת

נתוני יסוד ומבוא למורה

- **שם הנופל:** רס"ל יקיר הכסטר ז"ל.
- **הציטוט המלווה (הסטיקר):** "לא פשוט".
- **רציונל פדגוגי ("מהמיתוס אל האנושי"):** בעידן של רשתות חברתיות שמקדשות חיים "מושלמים" ופשוטים, יקיר מציע מודל של אדם שלם שחי את המורכבות. מצד אחד בחור ישיבה רציני המכונה "נסיך", מצד שני שף, בריסטה וברמן. אדם שרץ מרתונים אך לא שוכח לתרום 10% מזמנו היומי לאחרים. הוא מלמד אותנו לא לברוח מהקשיים אלא להתרחב אל תוכם.
- **מטרות השיעור:**
 1. **חיבור רגשי:** היכרות עם יקיר כצעיר רב-גוני שהפיץ אור, חום ואהבה, וידע לשלב עולמות שונים.
 2. **הקניית ידע והגות:** לימוד הטקסטים המבארים את ההבדל בין "פשוט" כבריחה לבין "פשוט" כהתרחבות הנפש, ואת הגישה לחיים כ"ערפל" שיש להיכנס אליו ולא לברוח ממנו.
 3. **בירור זהות:** זיהוי המקומות שבהם התלמיד מחפש את "הדרך הקלה" והשטחית, ובורח מהתמודדות עמוקה.
 4. **אחריות למעשה:** יציאה לפעולה אקטיבית של "מעשר זמן" או כניסה ל"ערפל" חברתי במרחב הקהילתי.
- **רקע על הדמות (תמצית למורה):** יקיר, תושב ירושלים, למד בישיבה התיכונית 'חורב' ובישיבת ההסדר 'הר עציון'. אהב ספורט אתגרי, ריצה ואופניים, ורתם זאת לגיוס כספים לילדים מוגבלים בבית החולים אלי"ן. שירת בהנדסה הקרבית. במקביל ללימודי אדריכלות עבד גם כברמן וכשף. הוא הקצה בקביעות 10% מסדר יומו לטובת

הזולת. נפל ב-8 בינואר 2024 מפגיעת טיל נ"ט בחאן יונס.

1. הטבעת הרגשית: "הניצוץ" (10 דקות)

בחר אפשרות אחת מבין השתיים:

- אפשרות א' – טריגר "חוק ה-10 אחוז": המנחה מבקש מהחניכים לפתוח מחשבון בטלפון. "יש לנו בערך 16 שעות ערות ביממה. תחשבו כמה זה 10 אחוז מזה? בערך שעה וחצי. יקיר הכסטר, סטודנט לאדריכלות, לוחם, רץ מרתונים, שעבד גם כברמן וכסף – הציב לעצמו חוק ברזל: 10% מסדר היום שלו מוקדש נטו לטובת הזולת. כל יום".
שאלות לשיח: מה זה דורש מאדם צעיר ועמוס להקצות 'מעשר' מהזמן שלו? למה קל לנו לתרום כסף, אבל לתת שעה וחצי מהזמן שלנו ביום זה נראה לנו כל כך "לא פשוט"?
- אפשרות ב' – טריגר "הנסיך והברמן": המנחה מציג שתי תמונות דמיוניות: תמונה אחת של בחור רכון על גמרא בישיבה גבוהה והרב קורא לו "נסיך", ותמונה שנייה של ברמן המכין קוקטיילים מורכבים בבר או שף המבשל במטבח. המנחה חושף: "שני האנשים האלה הם אדם אחד – יקיר הכסטר".
שאלות לשיח: איך שילוב של עולמות כל כך שונים מתקיים באדם אחד? מה זה מלמד אותנו על אדם שמסרב להיות שטוח וחד-ממדי?

2. טבעת הערך והלימוד: "לב השיעור - הגרעין הלמדני" (15 דקות)

- הצגת הסטיק: "לא פשוט".
- לימוד הפרשנות (מתוך הספר "פרקי בנים" בעריכת הרב שי פירון וג'קי שימל):
 - פסקה א' (התקווה כחוט מסובך): "יש בנו כמיהה עמוקה לפשטות. מעדיפים את החיים כקו ישר ולא כפרבולה עולה ויורדת... התנ"ך הוא מולדת התקווה. תקווה אינה אלא חוט, חבל... על האדם לשזור את חייו משורה של חוטים... בכל חוט גנוזה תקווה. לפעמים החוטים מסתבכים, זה לא פשוט, אתה נקרא פעם אחר פעם להתיר את הקשרים ולרקום את אדרת חיך..."
 - פסקה ב' (להיכנס אל הערפל): "בהר בסיני חווה העם התגלות בהירה..."

'ומִשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים'. כשהתקרב הוא לא גילה אור אלא ערפל. מפגש עם הא-ל, עם מקור האמת, אינו מוביל לבהירות אלא למורכבות... משה לא נבהל מהערפל, הוא נע קדימה... הוא ידע ששם נמצאת התשובה של כל התשובות".

- פסקה ג' (פשוט = התפשטות): "פירושה של המילה 'פשוט' נושאת בתוכה את שתי האפשרויות. האחת - דומה לפשיטת בגד... ההגות החסידית העניקה למילה 'פשוט' משמעות שונה בתכלית. מהותה היא 'התפשטות', התרחבות... יקיר לא היה פשוט. אישיותו סימלה את נשיאת ההפכים, את ההתפשטות... הוא ידע: 'זה לא פשוט'".

הסבר מושגים

- **כנות אינטלקטואלית:** היכולת של אדם להודות שאינו יודע הכול, שנושא מסוים מורכב מכדי לנסח עליו דעה נחרצת, ושלא כל בעיה יכולה להיפתר בסיסמה קצרה.
- **פתרונות קסם שטחיים:** הנטייה להציע תשובות קלות, מהירות שלרוב מפספסות את עומק הבעיה ולכן גם אינן מחזיקות מעמד לאורך זמן (כמו פלסטר על פצע עמוק).
- **הכלה (Containment):** היכולת הפסיכולוגית לשהות עם רגשות מעורבים, סתירות וקשיים, מבלי להיכנס לחרדה או לפעול באימפולסיביות כדי "להעלים" את הקושי.

שאלות הבנה והעמקה

שאלות הבנה:

1. כיצד מתארים הכותבים בפסקה הראשונה את ההתנגשות בין מה שדורשת "התרבות המודרנית" לבין מהותם של "החיים האמיתיים"?
2. מדוע האמירה "לא פשוט" איננה נחשבת להתחמקות, על פי הפסקה השנייה?

שאלות העמקה:

1. מדוע מנהיגים ופוליטיקאים נוטים להתחמק מהאמירה "זה לא פשוט" ומעדיפים להציג הבטחות של "שחור ולבן"? מה המחיר החברתי שאנו משלמים על כך?
2. כשאנחנו שואלים חבר "איך אתה?" והוא עונה "לא פשוט", איך אנחנו צריכים להגיב מתוך הבנת הפירוש של הרב פירון וג'קי שימל? האם נכון לנסות להציע לו פתרון מידי?

3. טבעת הזהות: "איפה זה פוגש אותי?" (10 דקות)

- **מטרה:** בירור אישי היכן אני "מרדד" את החיים לסיסמאות פשוטות במקום להתמודד איתם.
- **פעילות זהות ("תיקו אישי"):** הטקסט מציין את מושג ה"תיקו" בתלמוד כמקום שנותן כבוד לשתי עמדות סותרות ללא הכרעה מיידית. כל חניך מתבקש לשרטט קו באמצע הדף ולהגדיר לעצמו "תיקו" בחיים שלו כרגע: דילמה בין שני ערכים חשובים שמתנגשים, והוא חייב להכיל את שניהם במקום לחתוך את הקשר בצורה פשטנית.
- **שאלת המפתח להתבוננות:** "היכן בחיים שלי (ביחסים עם ההורים, בגיבוש העמדה הפוליטית שלי, ביחס לחברים מהכיתה) אני מעדיף לעמוד 'מרחוק' כדי שהכול ייראה ברור, ובורח מה'ערפל' שדורש ממני להתרחב ולהקשיב?"

4. טבעת האחריות: "פשוט תעשו - נכנסים לערפל" (10 דקות)

- **אפשרות א' (במרחב המכינה/הכיתה):** "שולחן התיקו (הערפל)" – לאתר סוגיה שמפלגת את החברה או המוסד החינוכי ולארגן "שולחן ערפל" שבו שתי הדעות יושבות יחד מבלי להכריע מי צודק, אלא כדי להסביר את המורכבות של הצד השני.
- **אפשרות ב' (במרחב האישי והיומיומי):** "מעשר זמן - ה-10% של יקיר" – לקחת שעה וחצי רצופות בסוף השבוע (10% משעות הערות), לנתק טלפונים ולהקדיש אותן נטו לעזרה לאחר (התנדבות, סיוע בבית או שכן) באופן מוצהר ומסור.

5. משימה מעשית

בחירה באחת משתי המשימות המעשיות המפורטות בטבעת האחריות (ארגון "שולחן ערפל" כיתתי/שכבתי או ביצוע "מעשר זמן" אישי של שעה וחצי התנדבות רצופה ללא מסכים בסוף השבוע) ודיווח קצר עליה במפגש הבא.

6. כתיבה אישית למשפחת הנופל

הנחיה למורה/תלמיד: כתוב מכתב קצר למשפחתו של רס"ל יקיר הכסטר ז"ל, שבו תתאר

כיצד בחירתו לחיות את המורכבות ולהקדיש 10% מזמנו לאחרים מאירה את דרכך האישית.

7. נספח ללימוד עצמי, בחברותא או בכיתה (מקורות מתוך הספר "פרקי בנים" בעריכת הרב שי פירון וג'קי שימל)

- **מקור השראה 1 (מאיר שלו):** "אני דורש זכות למורכבות, לחוסר עקביות ולהשתנות לאורך זמן".
- **מקור השראה 2 (שולי רנד):** השיר על הכניסה אל הערפל – "הסתכלתי לאחור איי חורבות... זה הזמן לפסוע אל תוך הערפל... כי שמה, כי שמה האלוקים".
- **מקור השראה 3 (יהודה עמיחי):** "ואמרת בלבי: אמת, התקנה צריכה להיות כמו תיל כדי להגן עלינו מן האיש..."